SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 179/2023-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [redacted], [redacted], [redacted], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Bauer s. r. o., Dénešova 19, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Richard Bauer, proti postupu Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Tp 33/2022 a jeho opatreniu z 22. februára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.
Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 14. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie a obhajobu podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. a), b), c), e) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Tp 33/2022 (ďalej len „napadnuté konanie“) a jeho opatrením z 22. februára 2023 (ďalej len „napadnuté opatrenie“). Navrhuje napadnuté opatrenie zrušiť a zakázať okresnému súdu porušovať ním označeného práva podľa ústavy a dohovoru.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že v napadnutom konaní sa rozhoduje o trestnom obvinení sťažovateľa. Napadnutým opatrením bol sťažovateľovi s poukazom na § 42 ods. 1 a 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ustanovený náhradný obhajca.

II.
Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že dôvodom na ustanovenie náhradného obhajcu v jeho situácii môže byť len to, že by došlo k zmareniu jeho výsluchu, avšak on sám ani jeho obhajca nemajú žiadnu vedomosť o akomkoľvek výsluchu. Napadnuté opatrenie je preto svojvoľné a nezákonné. Takýmto spôsobom sa zasahuje do jeho práva na výber obhajcu. Navyše, text opatrenia nebol sťažovateľovi preložený. Prípadné priznanie trov náhradného obhajcu by v konečnom dôsledku mohlo zasiahnuť do jeho majetkových hodnôt.

III.
Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. a), b), c), e) dohovoru napadnutým opatrením, ktorým bol sťažovateľovi ustanovený náhradný obhajca.

5. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde.

7. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého porušenie sťažovateľ taktiež namieta, chráni práva, ktoré musia byť výsledkom predmetného konania priamo dotknuté (pozri rozsudok Veľkej komory vo veci Károly Nagy proti Maďarsku zo 14. 9. 2017, sťažnosť č. 56665/09, bod 60 a tam citovaná judikatúra; k výsledku konania a jeho priamemu a rozhodujúcemu vplyvu na právo, ktoré je „v stávke“, pozri aj rozsudok Veľkej komory vo veci Boulois proti Luxembursku z 3. 4. 2012, sťažnosť č. 37575/04, bod 60 a tam citovaná judikatúra).

8. Rovnako tak platí, že účinky ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia, opatrenia či iného zásahu sa musia negatívnym spôsobom prejaviť v právnej sfére sťažovateľa (porov. *Filip, J., Holländer, P., Šimíček, V.* Zákon o Ústavním soudu. Komentář. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2001. s. 294.).

9. V zmysle judikatúry ESĽP prispieva pomoc obhajcu v prípravnom konaní k predchádzaniu justičným omylom a predovšetkým k napĺňaniu cieľov čl. 6 dohovoru, najmä rovnosti zbraní medzi orgánmi činnými v trestnom konaní a obvineným (rozsudok Veľkej komory vo veci Beuze proti Belgicku z 9. 11. 2018, sťažnosť č. 71409/10, bod 125 a nasl.). Jednou z minimálnych požiadaviek je aj fyzická prítomnosť obhajcu pri prvotnom vypočutí a následných vypočutiach obvineného (*ibid.*, body 133 a 134). V naznačenej súvislosti ESĽP zdôraznil, že nejde iba o faktickú fyzickú prítomnosť obhajcu, ale aj o jeho aktívnu pomoc na účel ochrany práv obvineného (rozsudok vo veci Soytemiz proti Turecku z 27. 11. 2018, sťažnosť č. 57837/09, bod 44).

10. Vo vzťahu k základnému právu na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 už ústavy ústavný súd uviedol, že toto právo zaručuje všetkým oprávneným osobám jednak čas na prípravu obhajoby, možnosť pripraviť si obhajobu, ako aj to, že svoju obhajobu budú môcť predniesť právne významným spôsobom buď osobne, alebo prostredníctvom svojho obhajcu (III. ÚS 41/01, III. ÚS 256/03, I. ÚS 140/04, III. ÚS 186/06).

11. Napadnutým opatrením bol sťažovateľovi popri ňom zvolenom obhajcovi ustanovený náhradný obhajca.

12. Podľa § 42 ods. 1 Trestného poriadku ak je dôvodná obava, že by mohol byť zmarený v prípravnom konaní výsluch obvineného, ktorý trvá na prítomnosti obhajcu, hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie pre neprítomnosť zvoleného obhajcu alebo ustanoveného obhajcu, môže byť obvinenému popri zvolenom obhajcovi alebo ustanovenom obhajcovi ustanovený náhradný obhajca.

13. Podľa § 42 ods. 2 Trestného poriadku náhradný obhajca má rovnaké práva a povinnosti ako zvolený obhajca alebo ustanovený obhajca; na hlavnom pojednávaní a verejnom zasadnutí ich však môže vykonávať iba v prípade neúčasti zvoleného obhajcu alebo ustanoveného obhajcu.

14. Vo veci sťažovateľa teda nejde o prípad, keď by bol zvolený obhajca nahradený iným obhajcom (k tomuto pozri rozsudok vo veci Lagerblom proti Švédsku zo 14. 1. 2003, sťažnosť č. 26891/95; tiež rozsudok Veľkej komory vo veci Dvorski proti Chorvátsku z 20. 10. 2015, sťažnosť č. 25703/11), ale o ustanovenie náhradného obhajcu popri zvolenom obhajcovi.

15. V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti zrozumiteľným spôsobom neobjasnil, na základe akých právnych úvah dospel k presvedčeniu, že samotné ustanovenie náhradného obhajcu popri ním zvolenom obhajcovi *negatívnym spôsobom* zasahuje do jeho práva na obhajobu. Inak povedané, ústavnému súdu nevysvetlil, prečo by sa možnosť jeho obhajoby v predmetnom trestnom konaní po ustanovení náhradného obhajcu popri ňom zvolenom obhajcovi zhoršila.

16. Tvrdenie o negatívnom zásahu do práva na právnu pomoc, resp. práva na obhajobu ustanovením náhradného obhajcu už ústavný súd opakovane neakceptoval (II. ÚS 215/06, II. ÚS 49/07, II. ÚS 211/2013).

17. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že ustanovenie náhradného obhajcu negatívnym a disproporčným spôsobom zasahuje do jeho práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ústavný súd konštatuje, že ustanovením náhradného obhajcu sa o majetku sťažovateľa nerozhoduje.

18. Sťažovateľ napokon tvrdí, že bolo zasiahnuté do jeho práva na obhajobu aj z dôvodu, že napadnuté opatrenie, ktorým mu popri ním zvolenom obhajcovi bol ustanovený aj náhradný obhajca, *„nebolo preložené“*, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že takýmto opatrením, bez ohľadu na to, či *„bolo preložené“*, sa do jeho práva na obhajobu negatívnym spôsobom v zásade nezasahuje.

19. Na základe už uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým opatrením a sťažovateľom označenými právami podľa ústavy a dohovoru neexistuje vzťah príčinnej súvislosti, v dôsledku čoho bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g)

zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

20. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. marca 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu